

A Fővárosi Ítéltábla a DANUBIA Szabadalmi és Védjegyiroda Kft. (...ügyintéző: Kerény Judit szabadalmi ügyvivő) által képviselt felperes neve (...) kérelmezőnek - a Gödölle, Kékes Mészáros & Szabó Szabadalmi és Védjegy Iroda (...., ügyintéző: Frankné dr. Machytka Daisy és dr. Gödölle István szabadalmi ügyvivők) által képviselt alperes neve (...) ellenérdekű fél ellen a Fővárosi Bíróság 2008. október 20. napján kelt 3.Pk.20.583/2007/15. számú végzése ellen a kérelmező 16. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta az alábbi

v é g z é s t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyja.

Kötelezi a kérelmezőt, hogy fizessen meg az ellenérdekű félnek - 15 nap alatt - 10.000 (Tízezer) forint másodfokú eljárási költséget.

A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság végzésével - részben helyt adva a megváltoztatási kérelemnek - a kérelmező javára oltalom alatt álló ...lajstromszámú szabadalom megsemmisítésére irányuló eljárásban a Magyar Szabadalmi Hivatal ...számú határozatát megváltoztatta és a tárgyi szabadalmat korlátozott, összesen 11. igényponttal tartotta fenn. Ezen belül az 1. igénypontot az elsőfokú bíróság a következők szerint határozta meg:

„Kombinált vakcina készítmény, amely Hepatitis B felületi antigént (HBsAg-t) és még két vagy három vagy négy más antigént tartalmaz alumínium-hidroxid és alumínium-foszfát segédanyagokkal együtt, ahol a HBsAg-t adszorbeáló adjuváns mindig alumínium-foszfát, a többi antigének közül pedig legalább egy alumínium-hidroxidra van adszorbeálva és ahol a Hepatitis B antigén mellettiek immunitást biztosítanak kettő vagy három vagy négy alábbi betegség ellen: diftéria, tetanusz, szamárköhögés, Hepatitis A elleni fertőzés megelőzésére.”

Az elsőfokú végzés indokolásában rögzítette, hogy a kérelmező a jogosultja a szóban forgó, betegségek megelőzésére szolgáló kombinált vakcina készítményre vonatkozó, ...lajstromszámú szabadalomnak, amelynek uniós elsőbbségi időpontja 1992. május 23-a (GB), 1992. június 23-a (GB), míg a szabadalom termék-igénypontjai ...jei elsőbbséggel is rendelkeznek. A végzés részletezte a szabadalom eredeti, 1-23. számig terjedő igénypontjait, kiemelve, hogy az 1-13. igénypontok magára a vakcina készítményre, a 14. és a 16-23. igénypontok az alkalmazásra vonatkoznak, a 15. igénypont pedig az eljárásra.

Az eredeti 1. igénypont szerint a találmány: „Kombinált vakcina-készítmény, amely Hepatitis B felületi antigént (HBsAg) és számos (n) más antigént tartalmaz egy adjuvánssal együtt, amely egy vagy több alumíniumsóból áll, ahol n értéke 1 vagy ennél nagyobb, és ahol a HBsAg-t adszorbeáló adjuváns alumínium-foszfát (AP), azzal a megkötéssel, hogyha n értéke 1, akkor a másik antigén nem Hepatitis A elleni antigén.”

A megállapított tényállás szerint az ellenérdekű fél 2004. augusztus 19-én indított megsemmisítési eljárást a Magyar Szabadalmi Hivatalnál (továbbiakban: Hivatal). Állította, hogy az elsőbbség napján az oltalmi körben foglalt találmányok nem feleltek meg az újdonság, a haladó jelleg követelményének, továbbá a leírás nem teszi lehetővé, hogy szakember a találmány tárgyát megvalósíthassa, valamint a leírás és az igénypontok közötti összhang hiánya is fennáll. Kérelmének alátámasztására nagy számú ellentartott iratot mellékel, amelyet a végzés ismertetett. Köztük az eljárásban a felek által vitatott tartalmú K/28. szám alatt csatolt irat vonatkozó részét szó szerint, amely olyan eljárást ismertetett, ahol a Hepatitis A és a Hepatitis B antigéneket külön-külön adjuvánsokra - alumínium-hidroxidra és alumínium-foszfátra - adszorbeálják, és azután ezeket egymással összekeverik.

A kérelmező a megsemmisítés iránti kérelem elutasítását indítványozta és a hivatali eljárásban az Sz/III. számú iratában korlátozta az igénypontok szerinti oltalmi kört. Ezen belül a módosított 1. igénypont a következőket tartalmazta: „Vakcina készítmény, amely Hepatitis B felületi antigén (HBsAg) és számos (n) más antigént tartalmaz egy segédanyaggal együtt, amely alumínium-hidroxidból és alumínium-foszfátból áll, ahol n értéke 2 vagy ennél nagyobb, és ahol a HBsAg-t adszorbeáló adjuváns alumínium-foszfát (AP), amelyben a másik antigének közül legalább egy alumínium-hidroxidra (AH) vagy adszorbeálva és ahol a többi antigén immunitást biztosít kettő vagy több alábbi betegség ellen: diftéria, tetanusz, szamárköhögés, polio, Heamophilus influenza b és Hepatitis A.”

A Hivatal úgy ítélte meg, hogy a módosított oltalmi kör megfelel a haladó jelleg követelményének és engedélyezhetőek az alkalmazási igénypontok is. Fennállónak látta azonban az újdonság részbeni hiányát, valamint a megvalósíthatóság, illetőleg az összhang érvényesülése érdekében - a megsemmisítés iránti kérelemnek részben helyt adva - az oltalmi kör további szűkítését látta szükségesnek. A szűkítés az 1. igénypontot akként érintette, hogy a számos - (n) - antigénnel szemben két vagy három antigént jelölt meg egy - alumínium-hidroxidból és alumínium-foszfátból álló - segédanyaggal együtt és két vagy három betegség - diftéria, tetanusz, szamárköhögés - ellen biztosít immunitást.

A kérelmező a határozat ellen megváltoztatási kérelmet terjesztett elő és kérte szabadalmának az Sz/III. számú iratban foglalt igénypontok szerinti fenntartását. Sérelmezte, hogy - annak ellenére, hogy az ellenérdekű fél a módosított igénypontokkal egyetértett - a Hivatal közérdekre hivatkozva tovább folytatta az eljárást. További eljárási jogi kifogása az volt, hogy a Hivatal a korlátozást anélkül

hajtotta végre, hogy a kérelmezőnek módjában állt volna azt tanulmányozni és arra nyilatkozni. A hivatali indokolás kapcsán kitért arra, hogy a három, illetve négy antigént tartalmazó vakcinára vonatkozó hivatali korlátozást követően további példák becsatolására már nincs lehetősége. Az ügy érdemében azt emelte ki, hogy a hivatali határozat méltánytalanul zárta ki az oltalmi körből a Hepatitis A, a Haemophilus influenza b, valamint a Hepatitis A és B bivaliens antigén vakcinákat.

Az ellenérdekű fél a megváltoztatási kérelem elutasítását indítványozta. Az eljárási-jogi kérdéseket illetően a jogszabályi rendelkezések helyes alkalmazására utalt, kiemelve, hogy a kérelmező az eljárási-jogi rendelkezéseket tévesen hívta fel. Érdemben nem látta problematikusnak az ellentartott K/28 irat igénypontjában az antigének és adjuvánsok számának korlátozását, utalva arra, hogy az angol megfogalmazás „comprising” kifejezése ún. nyílt végű igénypontot jelent, szemben a „consisting of” értelmezéssel, amely zárt végű igénypontra vonatkozik.

Az elsőfokú bíróság a megváltoztatási kérelmet részben alaposnak találta.

Kifejtette, hogy a megsemmisítés anyagi jogi feltételeit illetően a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló, az elsőbbség napján hatályos 1969. évi II. törvényt (rSzt.) 32. §-át, míg eljárási-jogi vonatkozásban a megsemmisítés iránti kérelem benyújtásának időpontjára tekintettel az 1994. évi VII. törvénnyel módosított Szt. 54. §-át alkalmazta.

Rámutatott arra, hogy a kérelmező által felhívott Szt. 81. § (3) bekezdésének második mondata - amely szerint a megsemmisítési kérelem visszavonása hivatalból folytatható eljárásban a Hivatal a kérelem keretei között, a felek által korábban tett nyilatkozatok és állítások figyelembe vételével jár el - csak a 2005. november 1-jét követő ügyekben alkalmazható.

A kérelmezőnek a megsemmisítés iránti kérelem visszavonására vonatkozó érvelését azonban nem találta alaposnak, mert az iratok tartalmából nem olvasható ki az ellenérdekű fél ilyen nyilatkozata.

A kérelmező nyilatkozattételi jogának állított korlátozását illetően azt fejtette ki, hogy az Szt. 54. § (2) bekezdése értelmében a Hivatalt csak az a kötelezettség terheli, hogy a megsemmisítési kérelmet és annak mellékleteit a szabadalmas részére nyilatkozattétel végett kiadja és írásbeli előkészítés után szóbeli tárgyaláson határozzon a megsemmisítés kérdésében. A Hivatal ennek a kötelezettségének eleget tett, csak nem adott halasztási lehetőséget a kérelmezőnek, hogy az Sz/III. alatti irattal szembeni, hivatali kifogásokra írásban nyilatkozzék, mert az volt az álláspontja, hogy az előkészítő szakaszhoz képest nem merültek fel halasztásra okot adó új tényállási adatok. Az elsőfokú bíróság ezzel nem értett egyet, mert az ügy bonyolultsága miatt indokoltnak látta a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. tv. (Ket.) 51. § (1) bekezdésében írt jogszabályi lehetőség, az írásbeli védekezés benyújtásának a biztosítását, de a Hivatalnak ezt a mulasztását a bírósági eljárásban orvosoltnak

találta azzal, hogy kellő lehetőséget biztosított a kérelmezőknek szóbeli és írásbeli nyilatkozatokra.

Az ügy érdemére rátérve hangsúlyozta, hogy a haladó jelleg és az alkalmazási igénypontok a bírósági eljárásnak nem tárgyai, ezért a végzés további indokait az újdonság, a megvalósíthatóság és az oltalmi körnek a leíró résszel való összhangja tekintetében fejtette ki.

Az rSzt. 32. § (1) bekezdésére, 6. § (1) bekezdés a) pontjára, 2. §-ára figyelemmel elsődlegesen az újdonság kérdésével foglalkozott. A nyilvánosságra jutáshoz fűződő újdonságrontó hatás kapcsán abból indult ki, hogy az ismertetésnek tartalmilag legalább olyan mértékűnek kell lennie, hogy annak alapján szakember képes legyen a megoldást megvalósítani. Azt a feltételt, hogy a feltárás mértéke kielégítő-e, az elsőbbség időpontjában az adott szakterületre helyezett szakember szempontjából kell megítélni. A találmány akkor tekinthető újnak, ha az más, mint amit a szakember ismer.

Az újdonság hiányának alátámasztására felhozott dokumentumokról megállapította, hogy azok részben az elsőbbség időpontja után kerültek nyilvánosságra, részben a multivalens vakcináknak csak a jövőbeli kifejlesztése szükségességét fejtegették. A felhozott iratok további részét mozaikszerű, részben egymásnak is ellentmondó részmegoldásokat tartalmazónak találta. Részletesen kitért a találmányhoz legközelebb álló, K/28. jelű iratban foglalt megoldásra és kifejtette, hogy annak a lényege a szeparált adszorbcíó, és nem az, hogy a szeparált adszorbcíót milyen, minőségileg különböző adszorbensen kell végrehajtani, következésképp az újdonság hiányát ezzel a bizonyítékkal sem látta alátámasztottnak.

Mindezeket összegezve megállapította, hogy sem a K/28. jelű, sem bármelyik más irat önmagában nem újdonságrontó, mert a kérelmező szabadalmában foglalt megoldást - az igényponti jellemzők összességével - egyik sem tartalmazza, csak részmegoldásokat. A mozaikszerű ismereteknek a tárgyi megoldáshoz való viszonyítása alapján úgy ítélte meg, hogy az adott esetben ismert és/vagy önmagukban is új elemeknek a feladat megoldására irányuló csoportosításáról, vagyis ún. kombinációs találmányról van szó, amelynek megalkotása a technika állása szerinti ismeretek birtokában nem volt nyilvánvaló, ezért a találmány feltalálói lépésen alapul.

Mindezek értelmében megfelelőnek tartotta, hogy a Hivatal az Sz/III. szerinti 1. főigénypontban szereplő „és/vagy” megjelölést „és”-re korlátozta n=1 esetére a K/28 anterioritásra tekintettel. Kifejtette, hogy mivel a kombinációs találmány oltalmi köre szűkebb, vagyis közelebb áll a kitanítás mértékéhez, mint az ún. úttörő jellegű megoldás esetén, továbbá utalt a leírás 6. példájára is, ezért jogosnak tartotta n=2 érték mellett a Hepatitis A antigénnek az oltalmi körbe vonását. Így a 2., valamint a 3-5. példákban szereplő kitanítások mellett a Hepatitis B melletti antigénnek száma a találmány szerinti vakcinában kettő, vagy három vagy négy lehet, amelyek a diftéria, tetanusz, szamárköhögés, Hepatitis A ellen nyújtanak védelmet. Nem tartotta azonban elfogadhatónak a bíróság a leírás kitanításának hiányában azt, hogy mivel

a kérelmező az elsőbbségi időt követően forgalomba hozott Heamophilus influenza B tartalmú vakcinát is, ezért méltányos lenne ennek az antigénnek is az oltalmi körbe kerülése.

Oszthatónak találta a Hivatal által megfogalmazott alkalmazási igénypontok tartalmát is, azzal, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási igénypontot világosabb és egyértelműbb formába öntötte, az al-igénypontokat pedig megfelelően átalakította, illetőleg átszámozta.

Nem fogadta el az ellenérdekű félnek a „comprising” kifejezésre vonatkozó értelmezését, kiemelve, hogy a nyíltvégi igénypontoknak az Európai Szabadalmi Hivatal által kialakított értelmezésének nincs hazai jogszabályi alapja.

A végzés ellen a kérelmező terjesztett elő fellebbezést. Elsődlegesen annak megváltoztatását és az Sz/III. igénypontok „helyreállítását” vagy az 1. számú igénypontnak az $n=5$ értékkel és a törölt két antigénnel (Hib, polio) kiegészítését kérte. Másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú bíróság végzésének hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróságnak az ügy újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára irányult.

Az elsőfokú végzésnek azzal a részével egyetértett, amellyel megváltoztatta a hivatali határozatnak a Hepatitis A antigén törlésére vonatkozó részét, sérelmezte azonban, hogy az antigének számát, vagyis az „n” értékét 2 vagy 3 vagy 4-re korlátozta és nevesítette az antigéneket, amelynek eredményeként az oltalom nem terjed ki a Hib és polio antigénekre.

Változatlanul arra hivatkozott, hogy a Hivatal az rSzt. 48. § (1) bekezdése szerinti hiánypótlásra nem hívta fel, tehát nem látta szükségesnek újabb példák benyújtását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság indokolatlanul törölte ezeket az antigéneket, azzal az indokolással, hogy a vakcinának ezekre a komponenseire a szabadalmi leírás nem tartalmazott kitanítást. Ezzel az érveléssel szemben a szabadalmi leírás 3. oldalának 34-41. soraira hivatkozott, amelyek igazolják a kitanítás meglétét. Hangsúlyozta, hogy a köz érdeke nem sérülne az általa benyújtott korlátozott igénypontok fenntartása esetén sem és továbbra is méltánytalannak érezte, hogy az oltalom nem terjed ki a kereskedelmi forgalomban lévő új termékekre, a hatértékű vakcinára.

Az ellenérdekű fél észrevételeiben - tartalma szerint - az elsőfokú bíróság végzésének helybenhagyását indítványozta, kifejtve, hogy a kérelmező fellebbezésében nincsenek olyan kérdések és jogi megközelítések, amelyekkel az eljárás során eddig ne foglalkoztak volna.

A fellebbezés nem alapos.

A másodfokú bíróság a fellebbezésben foglaltakra tekintettel elsősorban azt vizsgálta, hogy lényeges eljárási szabálysértés miatt szükséges-e az elsőfokú

bíróság végzésének hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróságnak az ügy újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítása. Ennek eldöntéséhez abból kellett kiindulni, hogy sérült-e a közigazgatási eljárásban a kérelmezőnek a nyilatkozattételhez fűződő joga, és amennyiben igen, jogszerűen döntött-e érdemben az elsőfokú bíróság, ahelyett, hogy a határozatot hatályon kívül helyezte volna.

A kérelmezőt a közigazgatási eljárásban megillető nyilatkozattételi jogot illetően a másodfokú bíróság utal arra, hogy az adott esetben nem az Szt. fellebbezésben írt 48. § (1) bekezdését kellett alkalmazni, mert ez a szabály csak a bejelentési eljárásra (érdemi vizsgálat) volt irányadó. Az elsőfokú bíróság - helyesen - a megsemmisítési eljárásra vonatkozó 54. § (2) bekezdését hívta fel, megállapítva, hogy az abban foglaltak formailag nem sérültek. Ugyanakkor utalt arra, hogy az ügy bonyolultsága miatt indokolt lett volna - a kisegítő jelleggel alkalmazható - Ket. 51. § (1) bekezdése szerinti eljárás alkalmazása.

A másodfokú bíróság azonban kiemeli, hogy a Ket. csak 2005. november 1-jén lépett hatályba {173. § (1) bekezdés}, tehát a megsemmisítés iránti kérelem benyújtásának időpontjában - 2004. augusztus 19-én - még nem volt hatályos, következésképp az Szt. 34. § (1) bekezdése értelmében az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (Áe.) rendelkezéseit kellett volna felhívni.

Ebben a jogszabályban alapelvi szinten ugyancsak szabályozást nyert a törvényesség, a jogok és kötelezettségek összhangjának elve {2. § (1) és (2) bekezdés}, a 2. § (6) bekezdése pedig kimondta, hogy az ügyfelet az államigazgatási eljárásban megilleti a nyilatkozattétel és a jogorvoslat joga, köteles viszont legjobb tudomása szerint, jóhiszeműen közreműködni. Mindezek érdekében az eljáró szerv az ügyfelet jogairól és kötelességeiről tájékoztatja.

Bár - a hivatkozott rendelkezésekből kitűnően - a tájékoztatás terjedelme, illetve az akár többszöri nyilatkozattételi jog biztosítása a hatóság diszkrecionális jogkörébe tartozik, ezt a jogot - a nemzetközi egyezményekben is lefektetett - tisztességes eljárás általános jogelvének követelményeihez igazodva kell gyakorolni.

Tartalmilag tehát valóban sérültek a kérelmező eljárási jogai a közigazgatási eljárásban, azonban helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság, amikor a lényeges eljárási szabálysértést orvosolhatónak tekintette, és az Szt. 64. § (2) bekezdés b) pontja alapján mellőzte ez okból a határozat hatályon kívül helyezését.

A másodfokú bíróság úgy találta, hogy az elsőfokú bíróság az eljárása során megfelelően biztosította a nyilatkozattétel lehetőségét a kérelmezőnek: három érdemi tárgyalást tartott, a kérelmezőnek módja volt a megváltoztatási kérelemre írásbeli ellenkérelmet előterjeszteni, e mellett két alkalommal válasz-nyilatkozatot (7. és 11. sorszámú irat) és egy nyilatkozat-pontosítást (13. sorszámú irat) terjesztett elő.

Az ügy érdemében pedig az elsőfokú bíróság teljeskörűen feltárt tényállásból, a megfelelően felhívott jogszabályi rendelkezések alapján, valamennyi körülményt a Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegelési körébe vonva, hozta meg végzését, tehát kijelenthető, hogy az adott esetben sem lényeges eljárási szabálysértés miatt, sem a bizonyítás nagyterjedelmű kiegészítésének szükségessége miatt nem volt indok az elsőfokú bíróság végzésének hatályon kívül helyezésére.

Ezért a másodfokú bíróság a fellebbezéssel támadott végzést érdemben, a fellebbezési (és fellebbezési ellenkérelem) korlátai között bírálta felül, nem érintve a fellebbezéssel nem támadott korlátozásokat és az eljárási költségre vonatkozó rendelkezést. Az elsőfokú bíróság érdemi döntésével - indokaira is kiterjedően - egyetértett.

Osztható volt az ellenérdekű félnek az az álláspontja, miszerint a kérelmező a fellebbezésében semmilyen olyan érvet nem hozott fel, amelyre az elsőfokú eljárásban nem

hivatkozott volna. A szakemberként is eljáró elsőfokú bíróság a kérelmező által felvetett minden kérdésre - a kért méltányosságra is kiterjedően - a végzésében kitért, azokra részletes választ adott.

Az egyetlen, a fellebbezésben konkrétan megemlített kérdés az volt, hogy az elsőfokú bíróság megalapozottan foglalt-e állást úgy, hogy a Hib-bel és a polio (IPV)-val kapcsolatos kitanítás csak a szabadalmi leírás 2. oldalának 25. sorában található. A kérelmező ezzel szemben állította, hogy a szabadalmi leírás 3. oldalának 34-41. soraiban utalás történt a kitanításra, tehát az elsőfokú bíróság indoklása nem állja meg a helyét. A fellebbezésben hivatkozott részben a Hib antigénre nézve annyi kitanítás olvasható, hogy ezt az antigént közvetlenül, az adagolás előtt az oltóanyag kisserelésével lehet előállítani, valamint, hogy az antigének előállítása a hivatkozott irodalomból ismerhető meg.

Ez az érvelés a perben korábban részletesen nem volt kifejtve, ezért - mivel előadása a Pp. 235. § (1) bekezdésében írt korlátozásba ütközik -, a fellebbezési eljárásban figyelembe nem vehető.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság végzését - az Szt. 60. § (3) bekezdései szerint irányadó Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - helyes indokaira tekintettel, helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező kérelmező másodfokú eljárási költség viselésére köteles {Szt. 60. § (3) bekezdés, Pp. 239. §, 78. § (1) bekezdés}. Az ellenérdekű felet képviselő szabadalmi ügyvivő a 24/2004. (VI.30.) IM rendelet 2. §-a szerinti megbízási szerződést nem csatolt, ezért a másodfokú bíróság a díját az említett rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján állapította meg, a külföldi megbízóra tekintettel áfa-mentesen.

Budapest, 2009. április 9.

. Lesenyei Terézia s.k.
a tanács elnöke

. Fülöp Györgyi s.k.
előadó bíró

. Pullai Ágnes s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
bírószági ügyintéző